

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius, Lietuva Tel.: (8~5) 239 6983

El. p.: laurynas.kasciunas@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministrui
Linui Linkevičiui

2019-08-12

DĖL UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOS POZICIJOS DĖL POLITICO.EU PUBLIKUOTO STRAIPSNIO, KURIAME ŠMEIŽIAMAS JONAS NOREIKA- GENEROLAS VĖTRA

2019 m. liepos 27 d. Vilniaus miesto mero Remigijaus Šimašiaus savavališku sprendimu nuo Mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos pastato sienos nuimta karininko Jono Noreikos-Generolo Vėtros atminimo lenta. Ši žinia pasiekė ir užsienio žiniasklaidą.

2019 m. rugpjūčio 12 d. vienas didžiųjų Europos aktualijų portalų Politico.eu publikavo straipsnį, apžvelgiantį atminimo lentos Jonui Noreikai pašalinimą. Straipsnis, kuriame pristatoma trijų žmonių nuomonė (Dovydo Katzo, Jono Noreikos anūkės Silvios Foti ir Grantos Gichino) yra vienpusiškas, pateikiantis tik vieną – šališką nuomonę ir stokojantis istorinių argumentų.

Straipsnyje cituojamas Dovydas Katzas teigia, kad „dar prieš vokiečiams atsirandant Lietuvoje“, moterys, dažniausiai paauglės, buvo prievartaujamos ir žudomos, o pagyvenę rabinai – luošinami ir nukirsdinami, rašo „Politico“. Pabrėžtina, kad tai nėra tiesa – Lietuvoje nieko panašaus nevyko.

S. Foti teigia, kad „Lietuvoje yra nutylimi sudėtingi istorijos laikotarpiai“, o G. Gochinas Politico.eu žurnalistei pasakoja, kad „nė vienai tautai nėra lengvas pripažinimo procesas, kad kai kurie jų valstybės kūrėjai buvo žudikai ir nusikaltėliai, ypač kai ji buvo maitinama priešingu naratyvu“.

Šie teiginiai ir visas straipsnis apskritai ne tik diskredituoja Joną Noreiką-Generolą Vėtrą, bet ir sėja abejonę dėl demokratijos Lietuvoje legitimumo. Toks šmeižtas ir melas stiprina interpretaciją, kad Lietuvos valstybingumas iš esmės yra fašizmo kūrinys. Taip pat yra visiškai nuvertinama komunistinė okupacija ir jos padariniai. Neatsižvelgiama į dvigubos okupacijos istorines aplinkybes.

Todėl prašome Užsienio reikalų ministerijos netylėti ir viešai išsakyti poziciją dėl šio Joną Noreiką-Generolą Vėtrą šmeižiančio straipsnio, pasitelkiant Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau – LGGRTC) 2018 m. liepos 18 d. išaiškinimą dėl J. Noreikos

veiklos, kuriame teigiama, jog J. Noreikos veikla yra nelaikytina kolaboravimu. LGGRTC taip pat yra pažymėjęs, kad:

- Lietuvoje įvestas nacių okupacijos režimo tipas skyrėsi nuo okupacinio režimo tipo Vakarų Europos dalyje;

- vokiečiai stengėsi parodyti, kad už žydų žudymą atsakingi lietuviai;

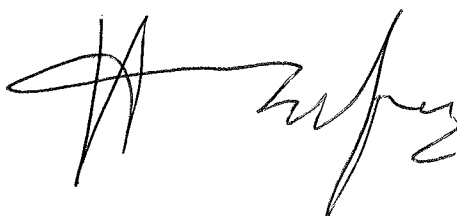
- 1975 m. JAV administracija iš kaltinamųjų sąrašų išbraukė Lietuvos Laikinosios vyriausybės vadovą ir vidaus reikalų ministrą, kurie buvo kaltinami panašiai kaip J. Noreika – kolaboravimu su naciais ir prisidėjimu prie žydų izoliavimo;

Taip pat primename, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (LAT) reabilitavo J. Noreiką dar beveik prieš ketvirtį amžiaus – 1991 metais, nes jį už dalyvavimą pogrindyje buvo nuteisęs okupacinis sovietų teismas. Prieš porą savaičių LAT apie šitą savo sprendimą priminė Mokslų akademijos bibliotekai adresuotame laiške. O 2019 m. pradžioje Vilniaus apygardos administracinis teismas atmetė G. A. Gochino skundą prieš Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą, pabrėždamas, kad 2018 m. liepos 18 d. išaiškinimas „yra išsamus, detalus, jame aptariami visi pagrindiniai pareiškėjo klausimai dėl Jono Noreikos veiklos, pateikta Centro pozicija dėl pareiškėjo nurodomų argumentų, susijusių su Jono Noreikos asmenine ir darbinės veiklos įtaka žydų žudynėms. Centro 2018-07-18 rašte išdėstyta pozicija yra aiški, pateikiami konkretūs Centro dėstomų argumentų pagrindai, t. y. istorinių tyrimų, archyvų duomenys, istorinis aplinkybių kontekstas, mokslinių straipsnių ištraukos. Nėra pagrindo sutikti su pareiškėjo nurodomais teiginiais, kad Centro atsakymai pateikti selektyviai pasirenkant atsakymo temas, iš ginčijamo rašto turinio matyti, kad Centras pateikė visapusišką poziciją dėl Jono Noreikos veiklos“.

Seimo nariai

Laurynas Kasčiūnas

Audronius Ažubalis